

Stalino KELIU

LIETUVOS KOMUNISTŲ PARTIJOS
KUPIŠKIO RAJONO KOMITETO IR RAJONO
DARBO ŽMONIŲ DEPUTATŲ TARYBOS ORGANAS

Eina 9-ji metai 1954 m. spalio mėn. 16 d., šeštadienis Kaina 15 kp
№ 83 (849)

DAUGIAU ŽALIAVOS PPAMONEI

Rajono kolūkiai nuima gausių cukrinių runkelių, bulvių derlių, vykdo pirmą linų apdirbimą. Lygiagrečiai su tuo vykdomas atsiskaitymas su valstybe. Į valstybinius sandėlius atvežama vis daugiau ir daugiau žaliavos mūsų pramonei, maisto socialistiniams miestams, pramonės centrams.

Techninių žemės ūkio kultūrų paruošų savalaikis įvykdymas — valstybinės reikšmės reikalas. Kuo skubiau atiduoti valstybei linų pluoštą, sėmenis, cukrinius runkelius bei bulves — kiekvieno kolūkio uždavinys.

Sėkmingai šį uždavinį sprendžia „Vienybės“, „Bugailiškių“, „Mituvos“ ir kt. kolūkiai. Pav., „Vienybės“ kolūkyje jau nuimta apie 30 proc. cukrinių runkelių ir gabenami į paruošų punktą. Šiame kolūkyje neatsilikama ir su linų pirminiu apdirbimu. Šiais metais kolūkyje geras linų pluoštas, kuris visas artimiausiu laiku bus išvežtas į linų apdirbimo fabrikas. Vienas iš pirmųjų rajone „Mituvos“ kolūkis sėmenų pristatymo valstybinį planą įvykdė 290 proc.

Tačiau visumoje rajono kolūkiuose techninių kultūrų nuėmimas ir paruošos vyksta itin nepatenkinamai. Trečdalyje rajono žemės ūkio artelių dar nepradėtas cukrinių runkelių nuėmimas. „Šetekšnos“, „Pakupio“ žemės ūkio artelės tik

šiomis dienomis pradėjo kasti bulves. O kada gi cukrinių runkelių laukus pradės nuimti? Kada įvykdys šių kultūrų paruošas? Kolūkių pirmininkai P. Mickevičius, J. Bugailiškis turi rimtai susirūpinti techninių kultūrų nuėmimo paspartinimu ir atidavimu valstybei.

Ypač bloga padėtis su sėmenų ir linų pluošto pristatymu. Nors dauguma Skapiškio MTS zonos kolūkių nuvežė linus į Paneunėlio linų apdirbimo fabriką, tačiau Kupiškio MTS zonos žemės ūkio artelės dar nepradėjo vežti linų pluošto į paruošų punktus. Sėmenys visai nestatomi.

Nepatenkinamas techninių kultūrų paruošų vykdymas rodo dar ir tai, kad kolūkiuose įsivyravęs kampanijškumas, darbų eiliškumas. Būtinai kompleksinis darbas. Dėl to reikia paskirstyti taip darbo jėgą, taip sutvarkyti darbo organizaciją, kad nė vienas darbas kolūkyje neatsiliktu, kad visų paruošų grafikai būtų besąlyginiai įvykdomi.

MTS technika privalo dirbti pilnu apkrovimu.

Nuimti be nuostolių technines kultūras ir duoti daugiau žaliavos mūsų pramonei — kiekvieno kolūkio, MTS, žemės ūkio specialisto, paruošų darbuotojo uždavinys.

Vadovavimas šio uždavinio sėkmingam išsprendimui priklauso MTS, kolūkių partinėms, komjaunimo organizacijoms.

Ruduo raudoni ir auksu papuošę vešlius parodos gėraičių, sodų ir medėlynų lapus. Dešimtys tūkstančių lankytojų ir ekskursantų kasdien užpildo jos alėjas, aikštes ir paviljonus.

Šiomis dienomis paviljoną „Bulvės ir daržovės“ aplankė ekskursantai iš Belgorodo, Černigovo, Kijev, Vorosilovgrado sričių. Ekskursantų dėmesį patraukė nauji eksponatai — veislės „Livanskij“ baklažanai, sveriantieji po 2,5 kilogramo, ir bulvės po 1 kilogramą kiekviena. Šiuos baklažanus išaugino Nachičevanės ATSR Ždanovo vardo kolūkio daržininkai, o bulvės išaugintos Molotovo srities Šverniko vardo kolūkio laukuose.

Iš Omsko srities kolūkių į „Sibiro“ paviljoną pristatytos veislės „Severianin“ bulvės, kurių kiekviena sveria 1 kilogramą 350 gramų. Apie 800 gramų sveria svogūnai, pateikti paviljone „Ukrainos TSR“. Pamaskvio kolūkis „Luč“ pateikė parodoje 50 kilogramų molūgą.

Tūkstančiai bulvių augintojų, aplankiusių šiomis

dienomis parodą, susipažino su preparato Nr. 2 veiskimu. Šis preparatas apsaugoja nuo sudygimo bulves, skiriamas techniniams tikslams. Žemės ūkio mokslų kandidatas D. Koržujevas pranešė ekskursantams apie naujus įdomius preparato Nr. 2 bandymus.

Kaip visuomet, daug žmonių šiomis dienomis buvo paviljone „Žemės ūkio mechanizacija ir elektrifikacija“. Nuo parodos atidarymo dienos čia pabuvojo daugiau kaip 7 tūkstančiai kaimo mechanizatorių ekskursijų. Daugelis iš jų įrašo savo išpuščius į įrašų knygą, pateikia pasiūlymus. Grupė Černovcų srities kolūkiečių kreipiasi į parodos įrengėjus, prašydami organizuoti VŽŪP teritorijoje ateinančiais metais elektrinio traktoriaus darbo demonstravimą. „Norime matyti šiam nuostabiame universitete kaimo darbo žmonėms mašinų rinkinį kompleksiniam grūdų ir žolių sėklų valymui“, — rašo Sibiro žemdirbiai. Tambovo srities Izberdejevkos MTS kombainininkas A. Osijecas pateikia

pasiūlymą padaryti kombaino „Stalinc-6“ juosta platesnę, kas užtikrins geresnį javų masės praėjimą.

Spalio 6 d. paviljone „Žemės ūkio mechanizacija ir elektrifikacija“ pastatyta naujausia mašina derliui nuimti — bemotorinis kombainas „ŽM-2,1“. Kombainas „ŽM-2,1“ (kertamoji-kuliamoji, kurios darbo baras 2,1 metro) skiriamas ilgastiebėms labai derlingų grūdinių kultūrų ir žolių sėklų derliui nuimti padidinto drėgnumo rajonuose. Naujoji mašina gali būti efektyviai naudojama ir kitose šalies zonos gerai užderėjusių javų masyvuose, ir taip pat lengvai pritaikoma grūdinėms-ankštinėms ir kitoms kultūroms nuimti.

Kombainas veikia, traukiamas vidutinio pajėgumo vikšrinio traktoriaus „KD-35“ arba ratinio traktoriaus „Belarus“, o ypatinai sunkiose sąlygose — prikabintas prie traktoriaus „DT-54“. Jo našumas — nuo 0,7 iki 1,3 hektaro per valandą.

(TASS-ELTA).

KUO SKUBIAUSIAI NUIMKIME KOLŪKINI DERLIŲ IR ATSISKAITYKIME SU VALSTYBE

Kovokime už šiltą ir sotų gyvulių žiemojimą

Įvykdė bulvių paruošas

Įsijungęs į soclenktynes Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos 37 metų garbei „Adomynės“ kolūkis geros darbo organizacijos dėka užbaigė bulvių privalomuosius pristatymus valstybei puikios kokybės bulvėmis.

V. Audronius

Baigė bulviakasį

„Pirmosios vagos“ žemės ūkio artelėje I ir II laukininkystės brigadose (brigadininkai D. Kazlauskas ir L. Burokas) jau baigtas bulvių kasimas. Nedaug nuo jų atsilieka ir brigadininko P. Kirdos vadovaujama III laukininkystės brigada. Bulvių kasime aktyvios J. Silevičiūtė, E. Kirdaitė ir kt. kolūkietės. G. Matekonytė, B. Baltėnienė viršydavo dienos išdirbio normą 25—30 procentų.

V. Šimonėlis

Baigia karvidės statybą

Baigiami 100 vietų tipinės karvidės statybos darbai „Neries“ kolūkyje. Šiuo metu dengiamas čerpėmis karvidės stogas. Statybos darbams vadovauja statybos brigadininkas P. Gorklys. Darbuose pasižymi statybininkai J. Vogulys, A. Antanavičius, P. Šukys ir kt.

Statybininkai įsipareigojo Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos 37 metų garbei užbaigti karvidės statybą ir atiduoti visuomeninių galvių žiemojimui.

A. Vilutis

Ketvirtoje brigadoje

V. Matkevičiaus vadovaujamoje „Lukonių“ kolūkio IV laukininkystės brigadoje sparčiai kasamos bulvės. Kasėjos Baranauskaitė, Lupeikaitė, Grubienė dvigubai viršija dienos už-

duotis. Bulviakasis artėja prie galo. Lygiagrečiai su bulviakasiu brigados žemdirbiai silosuoja dobilų atolą.

J. Tapolskis

Pamirštas pašarų ruošimo klausimas

Gyvulių skaičiaus padidinimo planas „Šetekšnos“ kolūkyje įvykdytas, tačiau gyvulių aprūpinimu pašarais nesirūpinama. Apie 10 tonų į kupetas sukrauto šieno tebestovi lauke nuo liepos mėnesio pradžios. Žinoma, šis šienas jau supuvęs ir tiktų tik kraikui, bet nesiruošiama jo ir čia panaudoti. Gi dabar vėl pūsta lauke apie 13 vežimų pievų atolo, kuris jau keletą kartų buvo sausas ir buvo galima suvežti į klounus. Toks vaizdas visai neįaudina I laukininkystės brigados vadovo J. Vilimo. Kaip gi į tokį pašarų „paruošimą“ žiūri kolūkio vadovybė? Kolūkio pirminin-

kas P. Mickevičius iki šiol nemato, kad žlugdomas pašarų paruošimas, pūsta šienas; o nemato todėl, kad jam labiau negu pašarai rūpi „stikliukas“, su kuriuo tapo neišskiriamu draugu. Jo pėdomis pasekė ir revizijos komisijos pirmininkas A. Šlapelis. Todėl dar net neįpusėtas siloso gamybos planas ir nesiruošiama jo įvykdyti. Bulvienojai nesilosuojami, nesiruošiama silosuoti ir cukrinių runkelių lapus.

Toks apsilaidimas veda prie to, kad žiemos metu reiks mažinti gyvulių skaičių vien dėl pašarų stokos, kas atneš kolūkiui tik nuostolius.

A. Žvalaitis

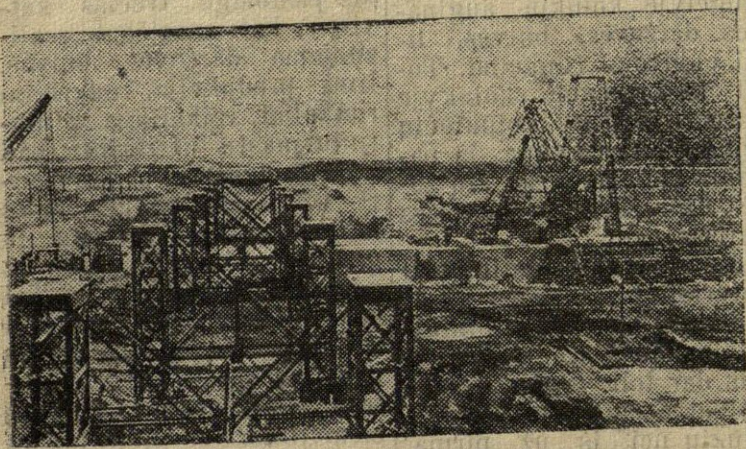
Dėl MTS kaltės žlugdoma siloso gamyba

„Laukų spartuolio“ kolūkio II laukininkystės brigados brigadininkas B. Tubelis š. m. rugsėjo mėn. 29 d. organizavo kolūkiečius silosui gaminti. Buvo nušienautas atolas, saulėgražos ir kitos silosinės kultūros ir suvežtos prie siloso duobių. Tačiau Kupiškio MTS motoristams V. Kavoliūnui ir P. Juodiškiui į darbą ne-

atvykus, nebuvo kas pakleisti siloso kapoklės ir tą dieną silosavimas neprasidėjo. Taip iki šiai dienai mechanizatoriai nesirodo kolūkyje, o nesilosuotos silosinės kultūros pūsta ir daro kolūkiui didelių nuostolius.

Kupiškio MTS direktorius N. Kislekovas turi imtis priemonių darbo drausmės laulytojams sudrausti.

A. Martionis

Novosibirsko hidroelektrinės statyboje. HES statybos aikštelėje pastato ir šliuzo pirmoje kameroje atliekamas betonavimas. Hidromechanizatoriai vykdo užliejamosios užtvankos dalies suplovimą. Galingos žemsiurbės jau suplovė ir užtvanką apie tris milijonus kubinių metrų grunto. Nuotraukoje: HES statybos aikštė kairiajame Obės krante.

V. Leščinskio nuotr.

(TASS).

PARTIJOS GYVENIMAS

Politinį-masinį darbą užmiršus

Be politinio-masiniio darbo kolūkiečių tarpe, be stipraus agitkolektyvo, be politinių ir ūkinių uždavinių derinimo kolūkio partinė organizacija negalės išspręsti tų uždavinių, kuriuos iškėlė kaimo partinėms organizacijoms TSKP CK rugsėjo, vasario-kovo ir birželio Plenumų nutarimai.

Šiomis dienomis įvykęs ataskaitinis rinkiminis susirinkimas parodė, kad „Vėžionių“ kolūkyje politinį-masinį darbą nebuvo atkreiptas reikiamas dėmesys. Partinės organizacijos sekretorius V. Baronas net nesiteikė ataskaitiniame pranešime, greta kitų klausimų paliesti tokio svarbaus partinio darbo baro, kaip politinis-masinis darbas, agitkolektyvo dar-

bas. Argi užteko tik pasakyti, kad partinė organizacija turi keturiolikos žmonių aktyvą? Bet ką tas aktyvas darė, ką nuveikė, kaip organizavo politinį-masinį darbą, ir, pagaliau, kaip jam vadovavo partinė organizacija, — apie tai sekretorius V. Baronas ataskaitiniame pranešime ne neužsiminė.

Komjaunimo organizacija, kultūrinės įstaigos „Vėžionių“ kolūkyje silpnai dirbo, tačiau ir jų darbo nesiteikta nė karto rimtai apsvarstyti partinės organizacijos susirinkime. Komjaunimo organizacija jungia 4 narius. Jos augimo nematyti. Parama ir kontrolė iš partinės organizacijos pusės nebuvo jaučiama. Darbas su jaunimu paliktas savięigai.

O ką parodė meno savi-

veiklos ratelis, ką nuveikė sporto kolektyvas „Kolūketis“? Apie tai irgi užmiršta svarstyti ataskaitiniame rinkiminiame susirinkime.

Silpnas politinis-masinis darbas turėjo įtaką ir ūkinių-organizacinių klausimų sprendimui. Sužlugdyta žiemkenčių sėja. Žemas gyvulių produktyvumas. Cukriniai runkeliai tik pradėti rauti. Nesirūpinama kūlimu ir rudeniniu dirvų arimu.

Tik sutvirtėjusi kokybiškai, sustiprėjusi politinį-masinį darbą kolūkiečių tarpe, „Vėžionių“ kolūkio partinė organizacija augs, laiku įvykdys tuos didžius istorinius uždavinius, nukreiptus žemės ūkiui toliau išvystyti.

J. Kazinevičius

TVIRČIAU VADOVAUTI KOLŪKINIŲ GAMYBAI

Savo ataskaitiniame pranešime „Atėitės“ kolūkio pirminės partinės organizacijos sekretorius P. Lukšys plačiai nušvietė kolūkio komunistų nuveiktą darbą ataskaitinių metų bėgyje, įgyvendinant TSKP CK rugsėjo Plenumo ir vėlesnius partijos ir vyriausybės nutarimus, kovojant už ekonominį kolūkio suklestėjimą. Per ataskaitinį laikotarpį kolūkyje pastatyta 100 vietų talpos tipinė karvė, penkių šimtų vietų vištė, dvylikos tonų pajėgumo 1 para grūdų džiovyklė, atremontuota daug kitų visuomeninių pastatų. Siekiant pakelti laukų derlingumą jų tręsimui pritaikytos durpės, nusausinta 70 ha drėgnų dirvų.

Bet trūkumai, prileisti partinės organizacijos veikloje, atskirų komunistų darbe, nustelbia laimėjimus. Kolūkyje blogai prižiūrimos

kiaulės. Kiaulidėse nėra grindų, trūksta kraiko, šlapia. Per metus krito 94 paršeliai. Tokia padėtis nejaudina fermos vedėjo komunisto K. Masilionio. Žemas gyvulių produktyvumas. Iš karvės per metus primelžiama vos po 840 litrų pieno, tačiau nedaro ma nieko kas užtikrintų produktyvios gyvulininkystės vystymą. Iki šiol nepasiruošta gyvulių žiemojimui, nesukaupta pašarų bazė, sužlugdyta šiloso gamyba. Su tokia padėtimi ramiai taikstosi partinė organizacija. Komunistas V. Kazlauskas švaistė visuomeninius pašarus, bet jo veikla nebuvo apsvarstyta partinėje organizacijoje. Komunistai L. Barzdenys, J. Varkalys girtuokliaudami žlugdė darbą kolūkinėje gamyboje, nevykdė išpareigojimų, gi sekretorius P.

Lukšys taikstėsis drausmės laužytojais.

Kolūkyje apleistas politinis-masinis, kultūrinis darbas. Kluboskaityklos vedėjas komunistas L. Vosiljevaitė dirba tik kluboskaityklos sienų ribose. Partinė organizacija visai nesidomi komjaunimo organizacijos veikla. Komjaunimo organizacijos sekretorius komunistas O. Kazlauskienė sužlugdė darbą komjaunulių ir nesajunginio jaunimo tarpe, bet to nematė partinė organizacija.

Kolūkio partinė organizacija susidedanti iš 10 narių pajėgi vadovauti kolūkinei gamybai, išgyvendinti iki šiol kartotas klaidas. Visi komunistai turi vieningai kovoti už kolūkio suklestėjimą, partijos ir vyriausybės nutarimų įgyvendinimą.

J. Duobas

Kelti kolūkiečių materialinį suinteresuotumą

Pajamų paskirstymas, prisilaikant papildomo darbo atlyginimo tvarkos, yra labai svarbi priemonė kolūkiečiams materialiai patenkinti, juos suinteresuoti geriau bei našiau dirbti. Dabar, kai kolūkiuose baigiami suvesti metinio darbo rezultatai, reikia užtikrinti, kad kiekvienas kolūketis, dirbantis gyvulininkystėje, laukininkystėje, techninių ir kaupiamųjų kultūrų auginimo grandyje arba statybiniame brigažoje, gautų jam priklausantį už pasiektus darbo laimėjimus papildomą atlyginimą pinigais arba natūra.

Siekiant dar labiau padidinti visos kolūkiečių masės suinteresuotumą kuo sparčiau visuomeninės gyvulininkystės pakėlimu, daržininkystės, linininkystės ir kitų žemės ūkio šakų vystymu, par-

tijos ir vyriausybės nutarimuose rekomenduojama kolūkiams sistemingai (kas ketvirtis, kas mėnuo) pinigais avansuoti kolūkiečius už darbdienius iš tų pajamų, kurios gaunamos iš atskirų kolūkinės gamybos šakų produkcijos realizavimo.

Iš pajamų, gaunamų realizavus gyvulius bei gyvulininkystės produktus, kolūkiams rekomenduojama avansuoti kolūkiečius kas ketvirtį, išmokant maždaug iki 25 procentų bendros pajamų sumos, gautos iš gyvulininkystės per praėjusį ketvirtį. Čia iki 15 procentų iš nurodytos avanso sumos išmokama už visus darbdienius, išdirbtus visuomeniniame ūkyje, ir be to, iki 10 procentų už darbdienius, išdirbtus gyvulininkystėje bei pašarų gamyboje, taip, kad tas piniginis avansas už darba-

dienius gyvulininkystėje bei pašarų gamyboje nebūtų sumažintas galutinai paskirstant pinigines pajamas.

Sakių rajono „Komjaunuolio“ kolūkyje iš gautų gyvulininkystės pajamų už pirmą ir antrą ketvirtį avansu išmokėta už visus darbdienius po 1 rublį, o už darbdienius, išdirbtus gyvulininkystėje bei pašarų gamyboje, šios artelės kolūkiečiai gavo avansu po 1 rb. 60 kap.

Svarbus akstinas kolūkiečių suinteresuotumui pakelti yra taip pat darbdieniu avansavimas pinigais iš daržovių ir bulvių realizavimo lėšų. Kolūkiams rekomenduojama išmokėti avansu už darbdienius kas mėnesį iki 25 procentų šių lėšų. Iš šios avanso sumos iki 15 procentų reikia išmokėti už visus darbdienius, išdirbtus nuo metų pradžios, ir iki 10 procentų — už darbdienius, išdirbtus daržininkystėje ir bulvininkystėje.

Pagal nustatytą tvarką piniginiai avansai už darbdienius kolūkiečiams turi būti išmokami iš lėšų, kolūkių gaunamų už linų produkciją, pagal kontraktacijos sutartis, o taip pat ir už cukrinius runkelius.

Kiekviename respublikos kolūkyje vystoma visuomeninė gyvulininkystė, daugelyje kolūkių auginamos daržovės, bulvės, linai, cukriniai runkeliai. Todėl kiekviename kolūkyje galima taikyti kolūkiečių piniginių avansavimą iš pajamų, gaunamų iš šių žemės ūkio šakų produkcijos realizavimo.

Tačiau esami galimūmai materialiai skatinti kolūkiečius išmokant piniginius avansus už darbdienius dar toli gražu nepilnutinai išnaudojami. Būleje kolūkių nei iš už pirmą, nei iš už antrą šių metų ketvirtį gautų lėšų, realizavus gyvulius bei gyvulininkystės produktus, nebuvo išmokėta avanso už darbdienius, bet jos buvo

sunaudotos visokiems kitiems reikams. Daugelis kolūkių, gavusių piniginius avansus už linų produkcijos sutartis, taip pat neišmokėjo kolūkiečiams priklausantių avansinių sumų, bet išleido tas lėšas kitiems tikslams.

Šiuo metų laikotarpiu, kai pasibaigė trečias ketvirtis, kai masiškai realizuojama daržovės, bulvės, linų produkcija, cukriniai runkeliai, reikalinga pilnutiniu mastu užtikrinti, kad kolūkiečiams priklausanti už darbdienius dalis būtų išmokėta avansu iš gaunamų piniginių lėšų už parduotą produkciją. Tai neabejotinai padės sparčiai užbaigti šių metų žemės ūkio darbus, užtikrins geresnį pasirošimą gyvulių žiemojimui ir dar labiau pakels kolūkiečių gamybinį aktyvumą, siekiant išspręsti partijos ir vyriausybės nubrėžtus žemės ūkio pakėlimo uždavinius.

F. Romanovičius

Jonavos rajono Žeimių tarybiniam ūkyje suvesti gyvulininkystės darbuotojų socialistinio lenktyniavimo dėl galvijų pieno produktyvumo pakėlimo rezultatai. Iki spalio 1 d. iš kiekvienos karvės primelžta vidutiniškai po 3.700 kilogramų pieno, o iš 80 karvių grupės — po 4.250 kilogramų. Nuotraukoje: Žeimių tarybinio ūkio žymiosios melžėjos S. Strumelienė (dešinėje) ir S. Gudliauskaitė, primelžusios po 4.600 — 4.800 litrų pieno iš kiekvienos karvės.

M. Ogajaus nuotr.

(ELTA).

KOLŪKINIO JAUNIMO DAINA

Šviečia saulė virš mūsų Tėvynės,
Šviečia saulė virš mūsų laukų,
Mes, kolūkinis darbo jaunimas,
Nesibijom sunkiausių darbų!

Kad žaliuotų kolūkiuose sodai,
Ir suvilnytų jūrom javiai,
Mes darbai tą pasieksim, ne žodžiais,
Taip nurodė mums Partija eiti!

Ei drąsiau gi, koją kojon —
Komjaunimas — priešaky!
Komunistiniu rytojumi
Ugnys tedega širdy!

Jos nemarios tegu plečias
Taip, kaip saulės spinduliai,
Partijai už laimę — ačiu
Teskrenda dainos garsais,

Nei pėdos nepaliksim žemės,
Neapsėtos, kimsuotos, tuščios;
Tegu derlių ji duoda mums šaliai,
O šalis mums už tai padėkos.

Pievas kvepiančias mes nušienaujam,
Laukuos grūdus nei vienas nežus!
Vis daugiau iš gamtos reikalaujam
Ir įveikiam darbe sunkumus!

Ei drąsiau gi, koją kojon —...

Tvirtas darbo draugu mūsų žodis:
Šioj kovo — nepailst, bet — laimė!
Švies iš tolo gyvenviečių trobos,
Ir darželiai naujai sužydės...

Taip, kaip saulė virš mūsų Tėvynės,
Taip, kaip saulė virš mūsų laukų,
Mes tiesnojame darbu jaunimas,
Mes — kariai šių taikiųjų dienų!

Ei drąsiau gi, koją kojon —...

Z. Rimša

Sieninės spaudos apžvalga

Užmiršti darbuotojų interesai

Kupiškio raikopsajungos Raudonajame kampelyje sienlaikraščio „Kooperatininko žodis“ Nr. 2 išleistas spalio mėnesio 11 dienos data. Jame kritikuojamas ekspeditorius V. Sereika 4–5 dienas savaitėje praleidžias besibastydamas savo asmeniniais reikalais, o tuo tarpu rajono parduotuvių lentynos tuščios, — nėra kam prekių parūpinti. V. Sereikos pavyzdžiu pasekė St. Garnys, K. Plačenis, kurie rūpinimasi rajono darbo žmonių poreikiais skaito antraeilį dalykų. Rašoma, kad Kupiškio vartotojų kooperatyvo pirmininkas J. Sakalauskas, paruošėjas J. Sinkevičius po priedanga „vykstu į šefuojamą „Pakupio“ kolūki“ be darbo bastosi ir girtuokliauja.

Gi Kupiškio vartotojų kooperatyvo prekybos taisyklų profsajungos sienlaikraščio „Kooperatininko balsas“ š. m. kovo mėnesio 13 dienos data išleistas vos vienas tuščiais žodžiais užpildytas numeris. Nors trūkumų yra. Pavyzdžiui, dėl paruošėjo K. Zavodžiaus kaltės į parduotuvių pristatymą.

Trūkumai, su kuriais „Aušros“ kolūkyje nekovojo

Tarp I ir II laukininkystės brigadų buvęs apleistas žemės plotas ši pavasarį išartas ir apsėtas vasariniais kviečiais. Pribrendo gausus derlius, tačiau jo sudorėjimu nieks nesirūpina. Brigadininkas V. Burokas sako:

— Čia ne mano žemė, o J. Madeikio brigados. Tegų II brigada piauna.

Gi J. Madeikis priešinas:

— Šis laukas priklauso V. Buroko vadovaujamai I brigadai, ir mano brigados kolūkiečiai neis tinginiams į talką.

Kaip ten bebuve, kuriai brigadai tas laukas priklauso ne tiek jau svarbu. Svarbu tik tai, kad brigadininkams V. Burokui ir J. Madeikiui besiginčijant 15 ha plote žūsta pribrendęs gausus vasarinių kviečių derlius, o kolūkio pirmininkas J. Latvėnas lieka pasyviu stebėtoju ir nesima jokių priemonių žūstančiam javų derliui išgelbėti. To paties J. Latvėno įsakymu iš I laukininkystės brigados į II laukininkystės brigados „gaisrininkų“ klotimą buvo atvežta 150 vežimų žirnių. Čia žirnių derlius iškultas. Ir grūdus, ir virškėjas brigados kolūkiečiai turėjo gabenti į savo sandėlius, kurie nuo minėto „gaisrininkų“ klotimo yra 2 km nuotolyje.

Pasirodė, kad čia ne paprastas neūkiškumas, o sąmoningas kolūkio pirmininko J. Latvėno organizuoto grobstymo aktas. Nes, kaip išaiškino I brigados kolūketis A. Jokubka, saugo-

toma sugedusi mėsa. Taip pat ir Kupiškio rajono vartotojų kooperatyvų sąjungos partinės, komjaunimo ir profesinės organizacijos sienlaikraščio „Tarybinis kooperatininkas“ kabo tik tuščia lenta.

Kupiškio arbatinės sienlaikraščio jau kūris laikas ir lentos nematyti. Gal arbatinės darbe nėra trūkumų?

Yra, bet su jais nekovojo. Sandėlininkas J. Stančikienė bandė iš virėjos E. Gikienės pavogti 10 kg silkių. Tai nepavykęs bandymas. Tačiau yra ir daugiau faktų, rodančių J. Stančikienės palinkimą grobstyti, kurių arbatinės darbuotojai neiškeldi.

Virėjos E. Gikienė, A. Ridikienė ir kiti virtuvės darbuotojai į parą dirba po 16 valandų. Gi virėjos padėjėja Z. Elgirdienė neturi nei laisvos savaitės.

Vietos partinės, komjaunimo ir profsajunginės organizacijos turi rimtai susirūpinti sienine spauda, nes spauda tai aštriausias darbo žmonių ginklas su kapitalizmo liekanomis, kovoje už komunizmo pastatymą.

R. Olgirdas

KAS TIE VILNIAUS „AUŠROS VARTAI“

Katalikų bažnyčia ir ypač jos sukurti įvairūs vienuolių ordinarai prietarų skleidimo ir pasipelnymo tikslais priglavo Lietuvoje nemažą „šventų“ ir „stebuklingų“ vietų. Prie tokių vietų jau iš seno yra priskirti ir Vilniaus „Aušros vartai“. Ka gi istoriniai faktai sako apie tų vartų atsiradimą ir „stebuklingumą“?

Vartai, kuriuose dabar įrengta koplyčia ir kurie vadinami „Aušros vartais“, atsirado 1503–1522 metais, kada aplink Vilnių buvo išmūryta siena miestui nuo Krymo totorių ginti. Tuomet sienoje buvo įrengti penkeri su gynybimi bokštai vartai, išmūryti ant svarbiausių Vilniaus kelių. Vartai, pro kuriuos ejo kelias į Medininkus, vadinosi Medininkų vardu. Vėliau tuos vartus pradėjo vadinti „Aštriaisiais vartais“ (lenkiškai „Ostra Brama“), ir tik prieš pirmąjį pasaulinį karą žodis „ostra“ imta pakeisti į lietuvišką „aušra“, nors su kokia nors aušra tie vartai niekad nieko bendro neturėjo. Visuose senesniuose feodalių laikų dokumentuose jie vadinami Medininkų vartų vardu.

Gynybiniai miesto sienos vartai buvo gana erdvūs pastatai, juose galėdavo tilpti po šimtą ir daugiau ginkluotų žmonių. Vartuose buvo įrengtos šaudymo angos. Naktimis visi vartai būdavo užrakinti ir saugomi ginkluotų sargybinių, kuriuos samdydavo miesto valdyba. XVII amžiuje, kada dėl šlektų įsigalėjimo valstybėje ir nuolat augančios dėl to netvarkos, o taip pat dėl karų, gaisrų ir ligų miesto valdyba nuskurdę ir nebeįstengę sargybinių samdyti, vartus prižiūrėti turėdavo artimiausieji gyventojai. Prie Medininkų vartų tuomet gyveno vienuoliai-basiejai karmelitai, atsikraustę iš Liublino. Stambus dvarininkas Ignas Dubavičius 1621–1622 m. ten pastatė jų vienuolynui namus. Dėl tokios kaimynystės miesto valdyba basiesiems karmelitams pavedė Medininkų vartų priežiūrą.

Mūrijant miesto sieną

kiekvienoje vartuose pagal to meto papročius būdavo padaroma nedidelė ir negili niša, į kurią buvo įstatoma kurio nors šventojo, kaip vartų globėjo, statulėlė arba paveikslas. Medininkų vartuose toks paveikslas taip pat kabėjo, į kurį, kaip ir į kitus, niekas nekreipė dėmesio.

Vienuoliams — basiesiems karmelitams, kaip vėliau atsikrausčiusiems į Vilnių, sekėsi nekaip. Už juos daug gausesnį ir turtingesnį buvo dominikonų, pranciškonų, jėzuitų, bernardinų ir kitų dykduonių vienuolynai. Karmelitų viršininkas Hilarionas tuomet ėmėsi įprastos priemonės vienuolyno reikalams pataisyti. 1707 metais jis parašė pranešimą apie Medininkų vartuose kabančio Marijos paveikslą stebuklingumą. Tuomet Lietuvos teritorijoje vyko Šiaurės karas, kurio metu rusai, lietuviai ir lenkai kariavo prieš švediškuosius okupantus. Vilnius daug kartų ėjo iš rankų į rankas ir kiekviena kartą priešų būdavo apiplėšiamas. Vilniuje, kaip ir visoje Lietuvoje, dėl karo nuniokojimų ir nederliaus prasiūdė badas ir maras. Liaudies mases tuomet apėmė didžiausias skurdas ir beviltiškumas, negalėjimas pašalinti mirtį nešančių nelaimių sudarė palankiausias sąlygas religiniams prietarams plisti. Basiejai karmelitai, neatsilikdami nuo kitų vienuolių, šia proga ir pasinaudojo: paskelbė, kad meldžiantis prie Medininkų vartų paveikslą vyksta stebuklai.

Siekdami gerai pasipelninti, vienuoliai surašinėjo tikintiesiems testamentus, pagal kuriuos žemė, namai ir kitoks turtas atitekdavo karmelitams, stebuklingo paveikslą globėjams. Išsigelbėjusiems nuo mirties buvo tikinama paaukoti vienuoliams dalį turto. Tokia buvo „Aušros vartų“ Marijos paveikslą „stebuklingumo“ pradžia. 1761 metais minėtasis karmelitų viršininko Hilariono pranešimas buvo atspausdintas lenkų kalba ir platinamas vienuolių bei kunigų.

Kas gi tame pranešime rašoma, kokius gi stebuklus tas paveikslas yra pa-

rodes? Pranešimo autorius net nesugebėjo kokio nors stebuklo pramanyti, o tik sako, jog tas paveikslas esąs stebuklingas.

Karmelitai, skleisdami prasimanymus apie stebuklus ir iš to pelnydamiesi, Medininkų vartuose ėmė įrenginėti koplyčią, o paveikslą puošti taip, kad jis atrodytų įspūdingai.

XIX amžiaus pradžioje, kada miesto siena trukdė miestui plėstis, o vartai dėl išaugusios kariavimo technikos gynybai nebetiko, siena su vartais buvo pradėta griauti. Karmelitai ir Vilniaus vyskupas kreipėsi į miesto valdybą, o vėliau į carinę vyriausybę, prašydami pripažinti vartus katalikų koplyčia ir palikti juos nepalietus. Tokiu būdu buvę Medininkų vartai galutinai perėjo vienuolių žinion.

Prie prasimanymo apie paveikslą stebuklingumą skleidimo prisidėjo Romos popiežius ir buržuazinė Lenkijos vyriausybė, kuri 1920 — 1939 m. buvo okupavusi Vilnių ir stengėsi laikyti liaudį tamsoje ir prietaruose. 1927 metais buvo suruoštos paveikslą karūnavimo išklmės. Nublukęs paveikslas kelis kartus buvo atnaujinamas, stengiantis moters veidą padaryti panašesnį į bažnyčios vaizduojamą Mariją. Reikalas tas, kad betyrinėjant paveikslą praeitį, paaiškėjo, jog tai buvo karaliaus Žygimanto—Augusto žmonos Barboros Radvilaitės atvaizdas. Todėl restauratoriams buvo duotas uždavinys paveikslą „sukrikščioninti“. Nepaisant tokių pastangų, ir dabar iš paveikslą veido bruožų galima atpažinti karalienę Barbora, kurios net keli paveikslai yra išlikę muziejuose.

Kad Marijomis paveiksluose buvo vaizduojamos feodalių didikų žmonos arba dailininkų mylimosios merginos, tai buvo dažnas atsitikimas ir užsienyje ir Lietuvoje.

Vilniaus „Aušros vartų“ istorija mums vaizdžiai rodo, kaip ir kokiomis sąlygomis vienuolių ir kunigų prasimanymai tarnavo irančių žmonėms išnaudoti bei apgaudinėti.

J. Jurginis

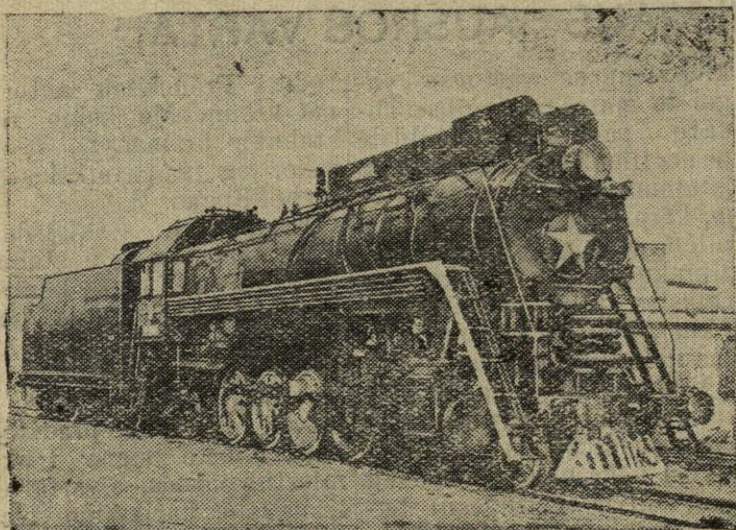
Istorijos mokslų kandidatas

Kėdainių rajono „Šėtos“ žemės ūkio artelėje, kur paršingos kiaulės tinkamai šeriamos ir sumaniai prižiūrimos, gautas didelis prieauglis. Kiaulininkė J. Volkienė išaugino iš kiekvienos motininės kiaulės po 26 paršėlius, o iš atskirų kiaulių — „Gražuolės“ ir „Šlubės“ gavo per vieną apsiparšavimą po 23–26 paršėlius. Tai įgalino kolūki žymiai viršyti kiaulių skaičiaus padidinimo planą. Kiaulininkystės prekių gamybai padidinti organizuotas masinis kiaulių penėjimas. Nuotraukoje: naujoje mechanizuotoje kiau-
lėdėje zootechnikas P. Bertulis ir kiaulininkė J. Volkienė apžiūri paršėlius.

M. Ogajaus nuotr. (ELTA).

Spalio Revoliucijos vardo Vo-
rošilovgrado garvežių gamykla
sėkmingai įsisavina prekinio
garvežio „LV“ gamybą. Naujas
garvežys 25 procentais pajėges-
nis už prekinį garvežį „L“ ir
yra žymiai ekonomiškėsnis.
V. Vaitenko nuotr. (TASS).

IŠNAUDOTOJŲ TARNYBOJE

Tarybiniams žmonėms yra prieinami visi mokslo bei švie-

timo šaltiniai. Tarybinė vyriausybė, Komunistų partija daro viską, kad darbo žmonės būtų kultūringi ir apsišvietę, kad jie būtų visa kuo aprūpinti. Pas mus nėra išnaudotojų bei išnaudojamųjų. Darbo žmonės dirba sau, savo vaikams, savo socialistinei Tėvynei. Todėl mūsų šalyje nėra pagrindo visokiems buržuaziniams ideologijos pasireiškimams ir religijai, kuri visuomet tarnavo išnaudotojų klasėms—dvarininkams, kapitalistams ir buožėms. Tačiau mūsų visuomenėje dar yra žmonių, kurie nėra atsikratę religijos prietarų. Tokių yra ir kolūkiečių tarpe. Todėl mums verta dar ir dar kartą pakalbėti apie tai, kokią žalą atneša religija darbo žmonėms, kaip reakciniai dvasininkai visuomet kovoja prieš liaudį.

Koki istorijos laikotarpį mes tik neapžvelgsime, pamatysime, kad visokie dvasininkai, visų religijų kultų atstovai visada palaikydavo išnaudotojus prieš išnaudojamuosius. Labai ryškiai tai rodo ir Lietuvos istorija.

1831 metais sukilo Lietuvos valstiečiai prieš caro ir dvarininkų jungą. Žemaitijoje žiauriai susidorojo su sukilėliais policija ir vienuoliai, kuriems vadovavo Kretingos vienuolyno viršininkas Silvestras Stanevičius. Jo nurodymu daug sukilėlių buvo pakarti. Tas pat įvyko ir 1863 m. sukilimo metu. Vienuoliai ir kunigai aktyviai padėjo numalšinti sukilėlius, o vyskupas Valančius juos viešai prakeikė. Ir 1905 metais kunigai darė viską, kad revoliucija būtų numalšinta. Daugelis iš jų, kaip prelatas Olsauskas, atvirai tarnavo caro ochrankai. Pirmojo pasaulinio karo metu kunigai dėjo visas pastangas, kad sustiprėtų kaizerinė okupacija Lietuvoje, aršiai kovojo prieš įsikurusią Tarybų valdžią.

Buržuazijos valdymo metais Lietuvoje kunigai nuolat įrodinėjo darbo žmo-

nėms, kad nereikia kovoti prieš skurdą, kad „aname pasaulyje“ bus už tai atlyginta. O kaip jie patys gyvenę? Kunigas Vailokaitis buvo turtingiausias žmogus Lietuvoje. Jo kapitalas siekė 7 milijonus litų. Kunigas Petrulis, būdamas ministru pirmininku, pasisavino iš valstybės išdo 5 milijonus litų. Svarbiausias jų uždavinys buvo ginti lietuviškosios buržuazijos reikalus. Darbo žmonėms jie žadėjo ir „dangaus karalystę“, ir grąsino visokiais siomis pragaro bausmėmis, kad tik jie klusniai vilktų kapitalistų, dvarininkų ir buožių jungą. Kai tik darbininkai ar valstiečiai, negalėdami pakelti žiauraus išnaudojimo, įsijungdavo į kovą prieš išnaudotojus, tuojau visokių religijų atstovai — kunigai, rabinai, popai ir kiti ateidavo į pagalbą buržuazinei valdžiai. Apgaule, grąsinimais, bauginimais ir teroru jie stengdavosi palaužti darbo žmonių kovą. Su kokia neapykanta kunigai žiūrėjo į darbo žmonių kovą už geresnį gyvenimą, rodo, kad ir toks Vilkaviškio klebono Vaičiūlio pareiškimas: „Visi darbininkų streikai yra tikrai ištvirtavimas“. Reiškia, darbo žmonių siekimas geriau gyventi yra, anot juodašimčio Vaičiūlio, „ištvirtavimas“.

Tačiau darbininkai ir valstiečiai nepaisė jokių gąsdinimų ir tęsė kovą prieš buržuaziją. Daugelis gerai prisimena valstiečių sukilimą Suvalkijoje 1935 metais, milžinišką darbininkų demonstraciją Kaune 1936 m. birželio mėnesį. Ką tada darė reakciniai dvasininkai? Jie kartu su fašistiniais vadeivomis — Smetona, Tubeliu ir kitais susirinko į pasitarimą, kuriam apsvartė, kaip nuslopinti darbo žmonių judėjimą, išsaugoti fašistinę valdžią. Iš bažnyčių sakyklų buvo reikalaujama sustiprinti terorą prieš darbo žmonių judėjimą.

1940 metais Lietuvos darbo žmonės nuvertė fašistinę

vyriausybę ir atkūrė Tarybų valdžią. Reakciniai dvasininkai paskelbė nesutaikomą kovą liaudžiai. Įvairiuose vienuolynuose jie slėpė aršius liaudies priešus—buržuazinius nacionalistus, banditus, rinko ginklus kovai prieš liaudį.

Reakeingoji katalikų dvasininkija aktyviai talkininkavo fašistams hitlerinės okupacijos metais. Popiežius iš Vatikano kreipėsi į arkivyskupą Skvirecką, įsakdamas jam visokeriopai remti fašistinę armiją, o šis klusniai vykdė žvėriškus Vatikano nurodymus. Mes čia, Vilkaviškio rajone, savo akimis matėme, kokius niekšingus darbus atliko reakciniai kunigai. Daug kas dar atsimena Gižų kleboną Grigaitį. Šis Tėvynės išdavikas, gestapo agentas, per tikinčiųjų išpažintį stengdavosi sužinoti, kas yra priešiška nusiteikęs okupantams. Jei tai jam pasisekdavo, jis tuos žmones išduodavo gestapui. Šio niekšo nurodymais buvo nužudyti Stalioraitis, Dailidė, Skirstenas ir kiti tarybiniai žmonės. Kunigas Grigaitis visiškai atvirai dalyvavo kruvinuose gestapo žygiuose prieš tarybinius žmones. Žvėriškus darbus hitlerinės okupacijos metais atliko Vilkaviškio kunigas Kardauskas.

Tarybinei Armijai vejant lauk iš mūsų žemės okupantus, reakeiniai dvasininkai nėrėsi iš kailio, remdami hitlerininkus.

Vilkaviškio kunigas Baltaramaitis laimino banditus, kurie ėjo žudyti tarybinius žmones. Gižų kunigas Lelėšius aktyviai dalyvavo žudant to valsčiaus darbo žmones. Šie ir kiti faktai aiškiai rodo, kam tarnauja reakeingoji katalikų dvasininkija.

Darbininkai, kolūkiečiai ir inteligentai, glaudžiai susibūrę apie Komunistų partiją, nesigaili jėgų socialistinei Tėvynei stiprinti. Jie kovoja prieš religinius prietarus, trukdančius kai kuriems tarybiniams žmonėms įsijungti į aktyvų darbą žengiant į galutinį tikslą—komunizma. (ELTA).

SPORTAS

Tarpklasinės varžybos

Subačiaus vidurinėje mokykloje buvo suruoštos bėgimo ir granatos metimo tarpklasinės varžybos. Šiose varžybose dalyvavo visų klasių sportininkai.

Buvo duotas startas 800 m. bėgimui berniukų grupėje. Pirmuoju finišavo dešimtokas Alg. Balsevičius, kurio pasiekimas laikas yra 2,30 min. Mergaitės startavo 400 m. Čia geriausiai pasirodė IX kl. mokinė N. Žiūraitė, parodžiusi 1,17 min. laiką.

Granatos metime berniukų grupėje pirmą vietą užėmė Alg. Balsevičius, numesdamas granatą 53,4 m. Mergaičių grupėje pirmą vietą užėmė A. Gromulaitė. Jos rezultatas 29,6 m.

Be to, pasibaigė tarpklasinis tinklinio turnyras.

Šių mokslo metų nugalėtojo vardą berniukų grupėje iškovojo dešimtos klasės sportininkai, kurie finaliniame susitikime kovojo su aštuntokais. Šis susitikimas baigėsi rezultatu 2:0 (15:12;15:8).

Mergaičių grupėje nugalėtojo vardą mokykloje iškovojo dešimtokės. Jos pasakutinėse rungtynėse kovojo su VIII klasės moki-

nėmis, kurias įveikė rezultatu 2:0 (15:12;15:2).

Nugalėtojų komandos sudaro pagrindą rinktinės, kuri atstovauja mokyklai. G. Lapaitė

Ruošiasi spartakiadai

Neseniai Adomynės septynmetėje mokykloje įvyko tarpklasinės krepšinio varžybos tarp VII klasių berniukų ir mergaičių komandų ir VI klasės komandų. Berniukų grupėje varžybas laimėjo VII klasės komanda, žaidėjai: J. Šilinis, A. Jančys, J. Juozevičius, P. Lapienis, rezultatu 8:3.

Mergaičių grupėje taip pat laimėjo VII klasės komanda, žaidėjai: A. Magylaitė, A. Motiejūnaitė, O. Buzėnaitė, P. Valeikaitė ir G. Krasauskaitė, pirmą kėlinį rezultatu 8:0 ir antrą — 2:0 (10:0).

Ruošiasi rajoninei moksleivių spartakiadai ir lengvatletai. VII klasės moksleivis Juozas Šilinis treniruojasi su 1,25 m aukštį. VI klasės moksleivis R. Būga treniruojasi disko metime, VII klasės moksleivė A. Magylaitė šuolyje į tolį nušoka 4,2 m.

S. Gerulis

Redaktorius J. KISELEVIČIUS

Kino maršrutų grafikas spalio mėn. antrai pusei

Eil. nr.	Vietovės pavadinimas	Data	Kino filmo pav.	Eil. nr.	Vietovės pavadinimas	Data	Kino filmo pav.
Kilnojamo kino Nr. 1 (kino mechanikas A. Eidukas) maršrutas				Kilnojamo kino Nr. 3 (kino mechanikas P. Galvanauskas) maršrutas			
1	Akmenytė	18	"Albanijos karys" "Skanderbegas"	1	Aukštupėnai	18	"Kapitono Grantso vaikai"
2	Paketuriai	19		2	Vėžionys	19	
3	Didžprūdėliai	20		3	Žaideliai	20	
4	Didžprūdžiai	21		4	Gyvakarai	21	
5	Siauriai	22		5	Palėvenėlė	22	
6	Šalteniai	23		6	Virbališkiai	23	
7	Terpeikiai	24		7	Laukminiškiai	24	
8	Palėvenė	25		8	Jutkonys	25	
9	Subačius	26		9	Biliūnai	26	
10	Maksvyčiai	27		10	Vėželiai	27	
11	Morkūniškis	28		11	Kuosėnai	28	
12	Kupiškio MTS	29		12	Pyragiai	29	
Kilnojamo kino Nr. 2 (kino mechanikas L. Vaitiekūnas) maršrutas				Kilnojamo kino Nr. 4 (kino mechanikas P. Domža) maršrutas			
1	Invalidų namai	18	"Išsiveržimas"	1	Slavinčiškis	18	"Eilinis Aleksandras Matrosov"
2	Šepeta	18		2	Skodinių m-kla	18	
3	Gaigaliai	19		3	Skodiniai	19	
4	Pelyšiai	20		4	Keginiai	20	
5	Šimonys	21		5	Puponys	21	
6	Būtėnai	22		6	Skapiškio MTS	22	
7	Adomynė	23		7	Tatkonys	23	
8	Bugailiškiai	24		8	Skapiškio st.	24	
9	Šimonys	25		9	Vaduvos	25	
10	Migonys	26		10	Vederiškiečiai	26	
11	Starkonys	27		11	Juodpėnai	27	
12	Šalnakundžiai	28		12	Butkunai	28	
13	Puponys	29		13	Papiliai	29	

Kultūros skyrius

Pil. Juknys Kazys, Juozo s. gyv. Kupiškio rajone, Dyramiškių km., iškėlė ištuokos bylą pil. Juknienei.

Kavoliūnaitė Elzei, Kazio d. Bylą nagrinės Kupiškio rajono Liaudies teismas.